

1. Rumsliga uttryck för befintlighet och riktning

Hur man uttrycker befintlighet och riktning i svenska och i nederländska uppvisar ett komplext mönster som på ytan förefaller ha många likheter. I det här avsnittet diskuteras hur kombinationen verb och adverb kan uttrycka befintlighet eller riktning: *gå hem* 'naar huis gaan', *vara ute* 'buiten zijn', *komma hit* 'hier komen' och så vidare. I avsnittet behandlas främst verb som uttrycker konkret, fysisk rörelse och det mönster som presenteras gäller i stor utsträckning även när verben används i abstrakt betydelse, se (1.1) och (1.2).¹ Detta avsnitt gör dock inte anspråk på att ge en komplett bild av hela systemet med uttryck för riktning och befintlighet.

- (1.1) Hon kom inte fram till något beslut. (abstrakt betydelse)
- (1.2) Hon kom inte fram till flygplatsen i tid. (konkret betydelse)

Boken *Svensk grammatik på svenska* (1986, 2009) uppmärksammar befintlighets- och riktningssuttryck och de beskrivs där även i jämförelse med andra språk.² Boken, som riktar sig till andraspråksinlärare av svenska, tar bl.a. upp *här/där/var* respektive *hit/dit/vart* och befintlighetadverbialen *hemma, borta, inne, ute, uppe, nere, framme* respektive riktningadverbialen *hem, bort, in, upp, ner, fram*. Svenskan har en morfologisk markering där *hemma, borta, inne, ute, uppe, nere, framme* markerar befintlighet medan *hem, bort, in, ut, upp, ner, fram* markerar riktning. Denna språkstruktur behandlas i andra- och tredjespråksundervisningen just p.g.a. att den morfologiska distinktionen mellan befintlighet och

---

Hur du refererar till det här kapitlet:

Johansson, A. 2019. *Kontrastiva studier i nederländska och svenska: Med en inledning om tredjespråksinlärning och tvärspråklig medvetenhet*. Pp. 15–27. Stockholm: Stockholm University Press. DOI: <https://doi.org/10.16993/baz.b> License: CC-BY.

riktning i svenskan uppfattas som en svårighet vid inläringen av svenska. *Svensk grammatik på svenska* har för avsikt att behandla grammatik som är språkspecifik för svenska. Liknande morfologisk markering återfinns inte i till exempel nederländskan, engelskan eller tyskan trots att dessa är närbesläktade språk till svenskan. Vad gäller nederländska uttrycks istället riktning respektive befintlighet med en annan struktur. I nederländskan anger *hier* 'här', *daar* 'där', *waar* 'var', *thuis* 'hemma', *binnen* 'inne', *buiten* 'ute', *beneden* 'nere' m.fl. befintlighet. Dessa har ingen morfologisk markering som i svenska för att uttrycka riktning. I följande avsnitt diskuteras denna struktur för båda språken med avstamp i svenskan.

Befintlighets- och riktningssuttryck i svenska

Ovanstående befintlighets- respektive riktningssuttryck kombineras med olika verb där adverbet styr kombinationens betydelse men i vissa fall får även verbets semantik genomslag. Statiska verb såsom *vara*, *stå*, *sova* m.fl. kombineras bara med befintlighetsuttryck eftersom riktning signalerar någon form av dynamik eller rörelse som inte motsvarar verbens semantik. Man kan säga att dessa verb även uttrycker befintlighet, jfr (1.3) och (1.4).

(1.3) Jag är *hemma*. – *Jag är *hem*

(1.4) Jag sitter *inne* och läser. – *Jag sitter *in* och läser

Verben *komma*, *bege sig* och *ta sig* kombineras övervägande med riktningssuttryck. Här förefaller just verbens betydelse av rörelse implicera ett mål för rörelsen. Av den anledningen blir en kombination med befintlighetsuttryck ogrammatisk eftersom dessa uttryck innebär ett skeende på en och samma plats så som i (1.5), (1.6) och (1.7).

(1.5) Hon kommer *fram*. – *Hon kommer *framme*

(1.6) Hon begav sig *dit*. – *Hon begav sig *där*

(1.7) Hon tar sig *hem*. – *Hon tar sig *hemma*

Rörelseverb – som inte har en inherent målbetydelse som hos ovan nämnda verb – kan kombineras både med befintlighets- och riktningssuttryck, till exempel *gå*, *åka*, *springa*, *vandra*. I dessa

kombinationer är det adverbet som avgör om rörelsen sker på en och samma plats eller om det är en rörelse som har målfokus.

(1.8) Barnet sprang *hit* direkt. – Barnet sprang runt *här*.

(1.9) Går du *ut*? – Går du *ute*?

I (1.8) och (1.9) är adverbena *direkt* och *runt* medskapande i satsens betydelse men skillnaden på *hit/här* respektive *ut/ute* talar sitt tydliga språk. Vidare ser man att den här typen av uttryck får en viss struktur om de kombineras med rums- eller tidsadverbial.

(1.10) De går *hemma* i sin trädgård. – De går *hem* till sin trädgård.

(1.11) De springer *här* på hösten. – De springer *hit* på hösten.

(1.12) De vandrar *borta* på ängen. – De vandrar *bort* över ängen.

Om man tittar lite närmare på satserna i (1.10), (1.11) och (1.12) urskiljer man ett mönster där uttrycken som är morfologiskt markerade för befintlighet *hemma*, *här* och *borta* också kombineras med prepositioner som anger befintlighet *i* (sin trädgård) och *på* (ängen). Det motsatta gäller för uttrycken med *hem* och *bort* som markerar riktning i (1.10) och (1.11). Dessa kombineras däremot med riktningprepositionerna *till* och *över*. I kontexter med ett statiskt verb kan *över* dock ange befintlighet som i *tavlan hängde över sängen*. Däremot fungerar både riktning- och befintlighetsuttryck i kombination med tidsadverbial som inleds med prepositionen *på* och *i* som i (1.11) *de springer här/hit på hösten*. Tidsadverbialet *på hösten* anger en återkommande händelse, dvs. satsen är iterativ. Ett tidsadverbial med prepositionen *i* är också ett exempel på när satsen kan kombineras både med riktning- respektive befintlighetsuttryck: *i vintras* gick vi *hit/här*. Både *hit/här* är grammatiskt korrekt men anger olika betydelser.

En kombination med ett befintlighetsadverb och riktningprepositioner fungerar sällan, jfr (1.13), (1.14) och (1.15).

(1.13) *Vi går *borta till* grannen (Vi går bort till grannen)

(1.14) *Vi vandrar *hemma genom* parken (Vi vandrar hem genom parken)

(1.15) *Vi springer *ner till* vägen (Vi springer ner till vägen)

Däremot fungerar kombinationer med rumsadverbial såsom *på vinden/på taket*: han gick *upp/uppe* på vinden/taket. Riktning kan

i svenskan även markeras utan att verbet är ett rörelseverb som i satserna (I.16) och (I.17):

- (I.16) Dit ska du (gå)!
 (I.17) Vart ska du (gå)?

I dessa satser fungerar inte befintlighetsuttryck.³ Rörelseverben *gå* och *åka* eller rörelse i form av en resa, till exempel med tåg, bil eller flyg, är underförstått i kontexten. Beträffande *vart* i kombination med rörelseverb används uttrycket i frågor.

Befintlighets- och riktningssuttryck i nederländska

De nederländska befintlighetsuttrycken *hier*, *daar*, *waar*, *binnen*, *buiten*, *thuis*, *boven*, *beneden* motsvarar svenskans *här*, *där*, *var*, *inne*, *ute*, *hemma*, *uppe*, *nerre*. För att uttrycka riktning används generellt en kombination av befintlighetsuttryck, riktningssprepositioner och adverb, se (I.18), (I.19) och (I.20)⁴.

- (I.18) *Naar binnen/buiten/thuis* 'in/ut/hem' (till inne/ute/hemma)
 (I.19) *hier/daar/waarnaartoe* 'hit/dit/vart'
 (I.20) *hier/daar/waarheen* 'hit/dit/vart'

Hier, daar och waar

Befintlighetsuttrycken *hier*, *daar* och *waar* kan givetvis kombineras med statiska verb såsom *zijn* 'vara', *staan* 'stå', *zitten* 'sitta' och då uttrycker hela satsen en statisk befintlighet. Det intressanta är hur befintlighetsuttrycken fungerar för att markera rörelse på en och samma plats som i (I.21) respektive rörelse mot ett mål som i (I.22).

- (I.21) We lopen *hier* in het nationale park.
 'Vi går (till fots) *här* i nationalparken'.
 (I.22) U loopt *hier* gemakkelijk *naartoe*.
 'Ni går (till fots) *hit* utan problem'.

För adverbet *daar* gäller samma sak, se (I.23) och (I.24).

- (I.23) Je wandelt *daar* in de voetsporen van vele schrijvers.
 'Man vandrar *där* i många författares fotspår'

- (1.24) Het gezelschap wandelt *daarnaartoe*.
'Sällskapet vandrar dit'

I (1.21) och (1.23) kombineras befintlighetsuttrycken med prepositionen *in* 'i' vilken även den anger befintlighet. I (1.22) och (1.24) anger *naartoe* att det handlar om riktning. I nederländskan används främst kombinationen *waar+naartoelheen* tillsammans med rörelseverb i en fråga, jfr. (1.25) och (1.26).⁵

- (1.25) *Waar loop je heen?*
'Vart går du?'
- (1.26) *Waar gaat hij naartoe?*
'Vart ska han någonstans?'

Det är även möjligt att fråga *waar loop je nu?* 'var går du nu' i betydelsen rörelse på en och samma plats. Verben *komen* 'komma' och *brenge* 'ta med sig, skjutsa' har förmågan att uttrycka riktning tillsammans med ett befintlighetsuttryck och i kombination med dessa verb behövs inte riktningsprepositionen *naar* 'till', jfr. (1.27) och (1.28).

- (1.27) Ik kom *hier* al jaren.
'Jag har kommit hit i åratal'
- (1.28) Hij brengt je *daar*.
'Han skjutsar dig dit'

Båda satserna i (1.27) och (1.28) innehåller alltså befintlighetsuttryck men uttrycker ändå riktning.⁶ Verben kan även kombineras med motsvarande riktningsuttryck *hier/daarnaartoe* och i princip uttrycka samma sak. Anledningen till detta är att verben i sig redan uttrycker riktning mot ett mål och oavsett om *komen* och *brenge* kombineras med befintlighetsuttryck får verbets semantik starkast genomslag i kombinationen. I (1.27) anger tidsadverbialet *al jaren* 'i åratal' att satsen är iterativ, vilket i någon mån uttrycker befintlighet på plats. Trots detta blir det tydligt av översättningarna att svenskan måste ha riktningsuttrycken *hit* respektive *dit* i dessa satser.

Binnen-buiten, thuis-weg, boven-beneden

I det följande behandlas motsatsparen *binnen-buiten* 'inne-ute', *thuis-weg* 'hemma-borta' och *boven-beneden* 'uppe-nere'.

I Algemene Nederlandse Spraakkunst (ANS) behandlas bl.a. ovan nämnda rumsliga uttryck som adverb+verb och hur dessa formar sammansättningar (1997:609-631). Dessa uttryck formar det som ANS kallar löst sammansatta verb där sammansättningen består av rörelseverb och befintlighetsuttrycken *binnen*, *buiten*, *thuis*, *weg*, *boven* och *beneden*.⁷ I vissa kombinationer med verb och befintlighetsuttryck kan riktning uttryckas, till exempel *binnenkomen* 'komma in'. Oftast finns även möjligheten att använda riktningsprepositionen *naar* + befintlighetsuttrycket för att förmedla samma riktningsbetydelse, till exempel *naar binnen komen* 'komma in'. Hur dessa kombinationer kan se ut tas upp nedan.

Binnen-buiten: i svenskan finns motsatsparen *inne-ute* och *in-ut* som är morfologiskt markerade för befintlighet respektive riktning. Nederländskans motsatspar *binnen-buiten* täcker delvis samma betydelsesdomän som svenskans *inne-ute*.⁸ De nederländska befintlighetsuttrycken i kombination med vissa verb täcker även betydelsen riktning vilket motsvarar svenskans *in-ut*. I nederländskan är det främst befintlighetsuttrycket *binnen* 'inne' som kan kombineras med i princip alla rörelseverb, till exempel *binnengaan*, *binnenbrengen*, *binnenkomen*, *binnenlopen*, *binnenrijden*, *binnenstappen*, *binnenvaren* med riktningsbetydelse. Sammansättningen är således produktiv (se ANS 1997:613 och Van Dale Groot woordenboek der Nederlandse taal⁹).

(1.29) Je kunt de stad overal *binnenrijden*.
'Man kan köra in i stan överallt'

Vanligtvis kan konstruktionen i (1.29) omskrivas med *naar binnen* som i (1.30a) men inte om objektet *de stad* 'staden' till vilken rörelsen sker anges som i (1.30b).

(1.30a) Je kunt *naar binnen rijden*.
'Man kan köra in'

(1.30b) *Je kunt de stad overal *naar binnenrijden*.

Detta gäller även för exempelvis *binnenstappen* 'gå på/kliva på'. Saknas ett objekt fungerar *naar binnenstappen* och om ett utsatt objekt finns i satsen fungerar endast *binnenstappen*. Jfr. (1.31a) och (1.31b).

(1.31a) Hij mag nu *naar binnen stappen*.

‘Han får gå på nu’

(1.31b) Hij mag nu de trein *binnenstappen*.

‘Han får gå på tåget nu’

Även följande satser ger vid handen att rörelseverb inte behöver kombineras med till exempel riktningsprepositionen *naar*. Befintlighetsadverbet är tillräckligt för att betydelsen riktning ska skapas genom verbets semantik eller övrig kontext, se (1.32) och (1.33).

(1.32) Je loopt door de voordeur het huis *binnen*.

‘Man går in i huset genom ytterdörren’

(1.33) Auto rijdt restaurant *binnen*.

‘Bil kör in i restaurang’

I dessa satser placeras *binnen* sist och får funktionen postposition vilket också markerar riktning i nederländska.

För *buiten* ser kombinationsmöjligheterna lite annorlunda ut med fler restriktioner än för *binnen* vad gäller rörelseverb som tillsammans med adverbena betecknar riktning. Verb med *buiten* tas också upp i Van Dale Groot woordenboek der Nederlandse taal men där betecknas dessa framför allt som belgisk nederländska¹⁰: *buitenwaren*, *buitenrijden*, *buitenkruipen* och så vidare. Sammansättningar med *buiten* och verben *gaan*, *lopen*, *brenge* tas överhuvudtaget inte upp. I ANS (1997:614) beskrivs *buiten* som icke produktiv och endast ett begränsat antal sammansättningar nämns: *buitenkomen* ’komma ut’, *buitensluiten* ’stänga ut’, *buitenstrompelen* ’snubbla ut’, *buitenwerpen* ’kasta ut’, *buitenzetten* ’sätta ut’. För att uttrycka *gå ut* kan man både använda *uitlopen/uitgaan* eller *naar buiten lopen/naar buiten gaan*, jfr. (1.34) och (1.35).

(1.34) Je loopt door de voordeur het huis *uit*.

‘Man går ut ur huset genom ytterdörren’

(1.35) Ze gaan *naar buiten*.

‘De går ut’

I (1.34) fungerar *uit* som postposition och anger därmed automatiskt riktning. I princip är just kombinationen *naar buiten* + rörelseverb den mest frekventa för att uttrycka en rörelse från en plats ’inne’ till en plats ’ute’.

Thuis-weg: i svenskan finns motsatsparen *hemma-borta* och *hem-bort* som är morfologiskt markerade för befintlighet respektive riktning. Vad gäller *weg* finns inte möjligheten att bilda kombinationen *naar weg*, enligt mönstret ovan med riktningsprepositionen *naar* 'till'. *Weg* i betydelsen 'inte längre vara på en viss plats' kombineras både med rörelseverb och statiska verb och uttrycker då, i kombination med verbet, befintlighet som i (1.36) och riktning som i (1.37).

- (1.36) Niemand is thuis, iedereen is *weg*.
'Ingen är hemma, alla är borta'
(1.37) Wij reizen morgen *weg*.
'Vi reser bort imorgon'

I (1.36) innehåller satsen det statiska verbet *zijn* och i (1.37) är *reizen* ett rörelseverb. *Weg* översätts ofta med svenskans *iväg* som exempelvis i (1.38).

- (1.38) Zij rent *weg*.
'Hon springer iväg'

Sammansättning med *weg* är produktiv och i princip kan adverbet kombineras med alla rörelseverb, till exempel *weglopen*, *wegkomen*, *wegrijden* med flera, och uttrycker riktning (ANS 1997:630).

Thuis 'hemma' anger befintlighet och för att uttrycka riktning används vanligen kombinationen *naar huis* 'hem', jfr. (1.39) och (1.40).

- (1.39) De vader is *thuis*.
'Pappan är hemma'
(1.40) Ik loop *naar huis*.
'Jag går hem'

I (1.39) är verbet statiskt vilket innebär att endast befintlighetsuttrycket *thuis* är möjligt och i (1.40) uttrycker verbet rörelse och riktningsuttrycket *naar huis* används. Van Dale Groot woordenboek der Nederlandse taal och ANS (1997:627) anger dock ett mindre antal rörelseverb där kombinationen med befintlighetsuttrycket *thuis* anger riktning och inte befintlighet, till exempel *thuisbrengen* 'skjuta hem', *thuissturen* 'skicka hem', *thuishalen* 'hämta hem' och *thuiskomen* 'komma hem'. ANS anger också att *thuis* inte är produktivt men ovanstående kombinationer är alltså möjliga, dock i princip begränsade till dessa. *Brengen*, *sturen*,

halen och *komen* har betydelsen riktning inherent och då är inte riktningsprepositionen *naar* överhuvudtaget nödvändig. Det löst sammansatta verbet *thuislopen* har en överförd betydelse 'vara arbetslös' och motsvarar därmed svenskans 'gå hemma' vilket uttrycker befintlighet på en och samma plats. För övriga kombinationer med rörelseverb utan inherent riktningsbetydelse måste *naar huis* användas och kombination med endast befintlighetsuttryck är ogrammatiskt, se (1.41) och (1.42).

- (1.41) Hij gaat *naar huis*.
'Han går hem'
(1.42) *Ze gaan thuis.
'De går hemma'

Boven-beneden: i svenskan finns motsatsparen *uppe-nere* och *upp-ner* som är morfologiskt markerade för befintlighet respektive riktning. Nederländskans motsvarande ordpar är *boven-beneden*. *Boven* är inte produktivt i sammansättningar med verb, enligt ANS (1997:614). Dock nämns kombinationen *bovenkomen* 'komma upp', *bovenkrijgen* 'få upp' och *bovendrijven* 'flyta upp' där riktning kan uttryckas med ett rörelseverb och befintlighetsuttryck. I övriga kombinationer med verb krävs alltså konstruktioner med riktningsprepositionen *naar* för att uttrycka riktning, till exempel i (1.43).

- (1.43) Ik ga *naar boven*.
'Jag går/åker upp'

Beneden betraktas överhuvudtaget inte som ett adverb som bildar en sammansättning med ett verb.¹¹ För *beneden* gäller alltså att uttrycket uteslutande kombineras med riktningsprepositionen *naar* och ett rörelseverb där hela kombinationen uttrycker riktning, se (1.44).

- (1.44) Het kind springt *naar beneden*.
'Barnet hoppar ner'

Op och *af* fungerar också som riktningsuttryck för *upp* och *ner* men fungerar då som postpositioner och kategoriseras därför inte som sammansättningen adverb+verb: *hij loopt de trap af* 'han går nerför trappan' och *zij gaat de trap op* 'hon går uppför trappan'.

Verbet *komen*

Kärnverbet *komen* 'komma' intar en särställning då verbet kan kombineras med både befintlighetsuttryck och uttryck med riktningsprepositionen *naar* 'till', *hier* /*daarnaartoe* 'hit/dit' eller *hier/daarheen* 'hit/dit'. Det speciella är att *komen* tillsammans med både befintlighets- och riktningsuttryck endast uttrycker riktning, se Tabell 1.1.

Tabell 1.1. Rumsliga uttryck i kombination med *komen*.

Befintlighetsuttryck	Riktningsuttryck
thuiskomen	naar huis komen
wegkomen	–
binnenkomen	naar binnen komen
buitenkomen	naar buiten komen
bovenkomen	naar boven komen
–	naar beneden komen
hier komen	hiernaartoe/hierheen komen
daar komen	daarnaartoe/daarheen komen

Anledningen till att dessa rumsliga uttryck i kombination med *komen* endast uttrycker riktning beror på verbets semantiska målbetydelse (Johansson 2006).¹² Dock finns betydelsenyanser att ta hänsyn till vid användandet av *komen* i kombination med uttrycken i Tabell 1.1, jfr. (1.45) och (1.46).

(1.45) Ik *kom* over een uur *thuis*.

'Jag är hemma om en timme/jag kommer hem om en timme'

(1.46) Ik *kom* over een uur *naar huis*.

'Jag åker hem om en timme'

Här ser man att *thuiskomen* egentligen betyder att utgångspunkten är hemma, dvs. fokus ligger vid målet medan *naar huis komen* har fokus vid utgångspunkten, rörelsen mot målet inleds. Följande exempelmeningar anger också en betydelsenyans:

(1.47) Dinsdagochtend, je *komt binnen* op kantoor en gaat direct aan de slag.

‘Tisdagmorgon, man kommer in på kontoret och börjar jobba direkt’

(1.48) Kleuters *komen naar binnen* door de zijdeur.

‘Dagisbarnen kommer in genom sidodörren’

Det är ingen skillnad i översättning men *binnenkomen* i (1.47) anger att subjektet kommer till jobbet och är där (målfokus) medan *naar binnen komen* i (1.48) uttrycker att själva rörelsen accentueras, hur dagisbarnen kommer in och att det sker via en dörr.

Hier komen respektive *hiernaartoe komen* uppvisar en liknande betydelsenynans, jfr. (1.49) och (1.50):

(1.49) De pers *komt hier* alleen als er ellende is.

‘Pressen är här/kommer bara hit när något elände hänt’

(1.50) Ik *kom hiernaartoe* omdat ik thuis niets te doen heb.

‘Jag kommer hit för att jag inte har något att göra hemma’

Betydelsen hos *hier komen* i (1.49) har målfokus där det rumsliga uttrycket anger att pressen är på plats medan satsen med *hiernaartoe komen* i (1.50) fokuserar på processen, dvs. själva förflyttningen. Här förflyttar sig subjektet från hemmet ’thuis’ till en annan plats och det är på den processen som fokus ligger.

Om man vill uttrycka att man regelbundet kommer till en viss plats kan befintlighetsuttrycken *hier* och *daar* användas:

(1.51) *We komen hier/daar* redelijk vaak.

‘Vi kommer hit/dit ganska ofta’

Satsen i (1.51) anger ett slags repetitiv rörelse dvs. iterativ betydelse. Denna betydelse skapas således när *komen* kombineras med *hier* eller *daar*. I (1.49) kan satsens betydelse också beskrivas som iterativ: *varje gång pressen kommer hit (...)*. *Hier/daarnaartoe* i kombination med *komen* fokuserar på själva förflyttningen som en process.

Sammanfattning

Svenskans morfologiska markering för befintlighet och rörelse i kombination med rörelseverb utgör ett relativt regelbundet system där det rumsliga adverbets markering avgör huruvida satsen

uttrycker riktning eller befintlighet. Nederländskans möjlighet att uttrycka befintlighet respektive riktning går inte att koppla till adverbet då det saknar morfologisk markering motsvarande svenskans system. Här spelar verbens betydelse och kontexten en stor roll samt att nederländskan använder postpositioner för att uttrycka riktning. Vissa verb kombinerade med befintlighetsuttryck förefaller dessutom lexikaliserade, speciellt vad gäller kärnverbet *komen*.

Noter

1. Det som har utsträckning i rummet och som kan observeras räknas som konkret, till exempel människor, djur och saker. Det som inte har utsträckning i rummet räknas som abstrakta fenomen såsom beslut, känsla och begrepp (se till exempel Vogel 2011:53).
2. I *Deskriptiv svensk grammatik* (1993:130-131) beskrivs också denna distinktion mellan befintlighet och riktning vad gäller rumsliga adverb.
3. I talad svenska är det dock vanligt att *var* och *vart* används utan att distinktionen mellan befintlighet och riktning görs.
4. Beroende på kontext kan *hier/daarnaartoe* och *hierheen/daarheen* även översättas med *hitåt* och *ditåt*. *Waarnaartoe* skulle kunna översättas med *vartåt* och *waarheen* kan översättas med *varthän*.
5. *Naartoe* och *heen* skiljer sig åt rent stilistiskt i det att *heen* är mer formellt.
6. Svenskans *komma* kan i vardagligt tal kombineras med befintlighetsuttrycket *här* i satser som *kom inte här och klaga*. Det är emellertid inte främst riktning som uttrycks i dessa kontexter till skillnad från nederländskans *komen* + *hier* som har riktningsbetydelse.
7. I svensk språkvetenskap benämns löst sammansatta verb ofta partikelverb eller som i SAG verb med partikeladverbial. Dock bildar inte alla partikeladverbial lösa sammansättningar.
8. *in* och *uit* fungerar delvis parallellt med *binnen* och *buiten*.
9. Van Dale Groot woordenboek der Nederlandse taal är den ordbok i 3 delar som ges ut av Van Dale Lexicografie.

10. Varietet som talas i Flandern, den norra delen av Belgien.

11. *Beneden* tas inte upp under kapitlet om *bijwoord + werkwoord* i ANS utan benämns *voorzetsel 'preposition'* och *'voorzetselbijwoord 'prepositionsadverb'* (se till exempel ANS 1997:461).

12. Till exempel *brengen* 'föra med sig, skjutsa' har samma semantiska målbetydelse och kan också skapa riktningsbetydelse med ett befintlighetsuttryck: *ze brengen me thuis* 'de skjutsar hem mig'.